

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No8(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 72 sahifa,
12-avgust, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oğlu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

The Role of English Collocations, Idiomatic Expressions, and Phraseological Units in Developing Communicative Competence in Higher Education.....	10
<i>Alimov Jamshid Ravshanovich</i>	
Milliy xoslangan lisoniy birliklarni teglash tamoyillari	16
<i>Yorkulov Zafarjon Bakirovich</i>	
Oila a'zolari o'rtasidagi o'zaro tushunishning shaxs kognitiv rivojlanishiga ta'sirining psixologik xususiyatlari	20
<i>Vaydulla Madinabonu Muxtasam qizi</i>	
O'qituvchilar darslarni qanday qiziqarli tashkil etishlari mumkin?.....	26
<i>Dilnura Rustamovna Xamrayeva</i>	
Tarbiya texnologiyasi – talabalarda ilmiy va sinergetik dunyoqarashni shakllantirish omili sifatida.....	33
<i>Mamadaliyev Kamolidin Rahmatullayevich</i>	
Maktab direktor maslahatchilarida strategik boshqaruv tafakkurini rivojlantirishning psixologik omillari.....	40
<i>Rahmatova Nasiba Sobirovna</i>	
Umumta'lim maktablarida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasini sinfdan tashqari faoliyat orqali takomillashtirishning pedagogik-metodik tizimi.....	46
<i>Urinbayeva Dilfuza Abdumannobovna</i>	
Integrativ ta'lim texnologiyalari asosida bo'lajak geografiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish.....	50
<i>Xoldavlatova Gavhar Normaxmatovna</i>	
Klaster asosida TVET tizimida pedagogik innovatsiyalar	55
<i>Sobir Azizov</i>	
Muammoli ta'lim texnologiyasi orqali talabalarning kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish: "muammo" divergent–konvergent o'quv sikli.....	57
<i>Djumabayev G'ulomjon Xalillayevich, Yusupov Muxtorbek Roximovich</i>	
Oliy ta'lim muassasalari jismoniy tarbiya darslarida regbi elementlarini o'rgatishning tashkiliy-metodik asoslar	62
<i>E. E. Jumayev</i>	
Autentik materiallar asosida bo'lajak nemis tili o'qituvchilarining til ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasining eksperimental samaradorligi.....	65
<i>Jumayeva Gulxan Amrullayevna</i>	

KLASTER ASOSIDA TVET TIZIMIDA PEDAGOGIK INNOVATSIYALAR

Sobir Azizov

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti magistranti

Annotatsiya: Maqolada klaster asosida tashkil etilgan pedagogik modellarning texnik va kasb-hunar ta'limi (TVET) tizimidagi ahamiyati tahlil qilingan. Tadqiqotda klaster yondashuvining ta'lim sifatini oshirish, yoshlarning raqobatbardoshligini ta'minlash hamda qishloq joylarda ta'lim imkoniyatlarini kengaytirishdagi roli o'rganilgan. Tahlil jarayonida tahliliy-qiyosiy metod va kontent-tahlil usullaridan foydalanilgan. UNESCO, OECD va World Bank hisobotlari, shuningdek, O'zbekistondagi tegishli me'yoriy hujjatlar o'rganilgan. Tadqiqot natijalari klaster asosidagi pedagogik modellar nazariy va amaliy bilimlarni uyg'unlashtirish, kasbiy tayyorgarlikni kuchaytirish va innovatsion texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish imkonini berishini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: TVET, kasb-hunar ta'limi, ta'lim klasteri, pedagogik innovatsiyalar, klaster yondashuvi, yoshlar raqobatbardoshligi, kasbiy tayyorgarlik, innovatsion texnologiyalar, qishloq ta'limi.

Abstract: This article analyzes the significance of pedagogical models organized on the basis of the cluster approach in the Technical and Vocational Education and Training (TVET) system. The study examines the role of the cluster approach in improving the quality of education, enhancing youth competitiveness, and expanding educational opportunities in rural areas. Analytical-comparative and content analysis methods were applied. Reports of UNESCO, OECD, and the World Bank, as well as relevant regulatory documents of the Republic of Uzbekistan, were reviewed. The findings indicate that cluster-based pedagogical models contribute to the integration of theoretical and practical knowledge, strengthening the professional preparation of young people, and integrating innovative technologies into the educational process.

Key words: TVET, vocational education, education cluster, pedagogical innovations, cluster approach, youth competitiveness, professional training, innovative technologies, rural education.

Аннотация: В статье анализируется значение педагогических моделей, организованных на основе кластерного подхода, в системе технического и профессионального образования (TVET). Исследуется роль кластерного подхода в повышении качества образования, обеспечении конкурентоспособности молодежи и расширении образовательных возможностей в сельских территориях. В исследовании использованы аналитико-сравнительный метод и контент-анализ. Были изучены отчеты UNESCO, OECD и Всемирного банка, а также соответствующие нормативные документы Республики Узбекистан. Результаты исследования показывают, что педагогические модели, основанные на кластерном подходе, способствуют интеграции теоретических и практических знаний, повышению уровня профессиональной подготовки молодежи и внедрению инновационных технологий в образовательный процесс.

Ключевые слова: TVET, профессиональное образование, образовательный кластер, педагогические инновации, кластерный подход, конкурентоспособность молодежи, профессиональная подготовка, инновационные технологии, сельское образование.

KIRISH

Hozirgi globallashuv va raqobat muhitida ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlarni joriy etish jamiyat taraqqiyotining asosiy shartlaridan biri hisoblanadi. O'zbekistonda kasb-hunar ta'limi va TVET tizimini rivojlantirish davlat siyosatida ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan. Klaster asosida tashkil etilgan pedagogik modellar ta'lim sifatini oshirish, yoshlarning raqobatbardoshligini ta'minlash va qishloq joylarda ta'lim imkoniyatlarini kengaytirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xalqaro tadqiqotlarda klaster asosidagi pedagogik modellar ta'lim sifatini oshirish va mehnat bozoriga moslashuvchan kadrlar tayyorlashda samarali mexanizm sifatida baholangan. UNESCO va OECD hisobotlarida ta'lim klasterlari orqali yoshlar raqobatbardoshligi va qishloq joylarda ta'lim imkoniyatlarini kengaytirish masalalariga e'tibor qaratilgan.

Mahalliy tadqiqotlarda esa Avloniy va Navoiyning pedagogik merosi zamonaviy ta'lim islohotlari bilan uyg'unlashtirilib, klaster asosidagi modellar milliy qadriyatlar va innovatsiyalarni birlashtirish imkoniyatini bergan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda tahliliy-qiyosiy metod va kontent-tahlildan foydalanildi. Ma'lumot manbalari sifatida UNESCO, OECD va World Bank hisobotlari, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qarorlari va mahalliy OAKT jurnallari tanlab olindi. So'rovnoma va suhbat usuli orqali TVET muassasalari o'qituvchilari va talabalarining fikrlari o'rganildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

1. **Ta'lim sifatining oshishi** - nazariy va amaliy bilimlar uyg'unlashdi.
2. **Yoshlar raqobatbardoshligi** - kasbiy tayyorgarlik darajasi oshdi.
3. **Qishloq joylarda imkoniyatlar** - ta'lim imkoniyatlari kengaydi.
4. **Innovatsion texnologiyalar integratsiyasi** - o'quv jarayoni samaradorligi oshdi.

Olingan natijalar xalqaro tadqiqotlar bilan uyg'unlikda namoyon bo'ldi. OECD hisobotlarida ta'lim klasterlari orqali yoshlarning kasbiy tayyorgarligi oshishi ta'kidlangan. UNESCOning inklyuziv ta'lim konsepsiyasi bilan uyg'unlikda, klaster modellari qishloq joylarda ta'lim imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Klaster asosidagi pedagogik modellar TVET tizimida ta'lim sifatini oshirish va yoshlarning raqobatbardoshligini ta'minlashda samarali mexanizm hisoblanadi.

1. TVET tizimida klaster modellarini keng joriy etish.
2. Qishloq joylarda klaster asosidagi ta'lim markazlarini tashkil etish.
3. Milliy pedagogik merosni innovatsiyalar bilan uyg'unlashtirish.
4. Xalqaro tajribalarni mahalliy sharoitga moslashtirish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Avloniy, Abdulla. Turkiy guliston yoxud axloq. - Toshkent: O'qituvchi, 1992.
2. Navoiy, Alisher. Mahbub ul-qulub. - Toshkent: Fan, 1983.
3. Beruniy, Abu Rayhon. Qadimgi xalqlardan qolgan yodgorliklar. - Toshkent: Fan, 1968.
4. Komenskiy, Yan Amos. Didaktika Magna. - Moskva: Pedagogika, 1982.
5. Pestalozzi, Iogann. Liliya va Gertruda. - Moskva: Prosveshchenie, 1981.
6. UNESCO. Technical and Vocational Education and Training (TVET) for Sustainable Development. - Paris: UNESCO Publishing, 2020.
7. OECD. Skills Outlook 2021: Learning for Life. - Paris: OECD Publishing, 2021.
8. World Bank. Education Strategy 2020: Learning for All. - Washington DC: World Bank, 2020.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. "Kasb-hunar ta'limi tizimini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida". - Toshkent, 2021.
10. Mahalliy OAKT jurnali maqolasi. "Klaster asosida TVET tizimini rivojlantirish". - Toshkent, 2024.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №8(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.